

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De errore illo, qui dicit vnumquemque posse saluarum sua fide vel lege.
Cap. XXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

nis animæ ad corpus assignantur à Gregorio Nazianeno: vna, vt per agones certaminū quæ ei insunt aduersus terrena, celestis gloriæ hæreditatem acquirat, & sicut aurum igne præsentis vitæ arumnarum probetur examine. Alia causa est, vt hæc deteriorē naturam corporis secū trahat ac sursum supernis sedibus collocet: vnde vna causa vnionis eius est bonū animæ, alia bonū corporis: vtraque autē causa requirit vt corpus resurgat. De prima pater. Iustū est enim vt caro quæ fuit socia in certamine, socia etiā sit in gloria. De secunda idem manifestū est. De errore illo, qui dicit vnumquemque posse saluari in sua fide vel lege.

CAPVT XXIII.

Sequitur de errore illo, qui ponit vnumquēque saluari in sua fide vel lege, ex quo credit eam esse bonam & Deo placentē. Cui errori occasionem dedit quòd cogitauerunt tantam paucitatem esse saluandorum, si soli Christiani boni saluaretur. Dixerunt enim: Quum Deus non sit minus pronus ad miserandū quàm ad puniendum, quomodo tam pauci saluabuntur, scilicet Christiani, & illi non omnes, sed solū boni, qui pauci sunt respectu malorū? Multitudo etiā Iudeorum & gentiliū damnabitur: quare ergo Dei misericordia tantā multitudinem creauit, quū prouideret eam damnandam? Et dicendum est contra huiusmodi errorem, quòd nō est mirū, si pauci sint saluandi cōparatione corū qui sunt dānandi: viliorū enim semper est maior multitudo, quā pretiosorū: vt ferri & plumbi, quàm auri & argenti: & lapidū communiū, quàm gemarum: & quereuū, quàm cedrorū vel palmārū. Et maior est aceruus paleę quā grani, & maior numerus stultorū quā sapientiū. Ecc. 1. Stultorū infinitus est numerus. Sic multi sunt vocati, pauci verò electi. Mat. 20. Præterea quum in tāta multitudine hominū pauci sint reges tēporales: quid mirū si pauci habitari sunt regnū caeleste? Itē quum pauci ad regnum calorum venire curent: quid mirum si pauci perueniant? Quomodo enim peruenient, si peruenire nolunt? Itē quid mirum si pauciores ascendant in celū, quā descendant in infernum, cū facilius sit descendere quàm ascendere? Et sic pauciores intrāt per angustā portā paradisi, quàm per latam portā inferni. Mat. 7. Intrare per angustā portā: quia lata est porta & spatio sa via quæ ducit ad perditionē, & multi sunt qui intrāt per eā. Quod angusta porta & arcta via quæ ducit ad vitam, & pauci sunt qui inueniunt eam.

FALSA S dicti erroris, sic potest manifestari. Si aliq; volens corporaliter ambulare, nollet præuidere vitæ pericula cum

posset, sed oculis clausis aut auersis à via vellet incedere, merito imputaretur sibi si quid ei mali ex hoc accideret. Itē si quis vellet ire ad aliquem locum viam ignorans, & peritum habens qui viam ostenderet, & ducatum praberet, & nollet sibi viam ostendi vel ducatum præberi: merito imputaretur ei si quid mali ei ex hoc accideret. Hæc duo cuiuslibet animus bene dispositus audita approbat: igitur cum pericula spiritualia magis sint periculosa, & ideo magis cauenda: si quis circa illa negligens fuerit præuidenda vel præcauenda merito ei imputabitur, cum periculum ceciderit ex negligentia quærēdi viam veritatis & salutis, vel ductu propria rationis, vel quærēdo ab alio quem circa eam credit esse adeo instructum, vel implerando diuinum auxilium, cū aliud consilium ei desit, negligentia est culpabilis & damnatione digna. Vnde de illo qui ignorans est ex negligentia huiusmodi, verum est illud 1. Corin. 14. Ignorans ignoratur. Dauid: Noluit intelligere vt bene ageret. Gl. Potuit intelligere vt bene ageret, sed noluit: itaque venia nō habet. Ambrusius: Qui possent seipse si vellent studium, adhibere, nō vellent sed cōtemptores iudicabuntur. Si verō aliquis seductor sub prætextu catholici doctoris alicui simplici errorem prædicat, pie credendum est, quod Deus cor simplicis auertet, ne illi errori sibi periculoso credat, nisi negligentia eius vel alta culpā obsistat: custodit enim Deus omnes diligentes se, vt legitur in Psal. Et prouerb. 1. Custodiet rectorum salutem & proteget simpliciter gradientes. Idem intelligendum est in illo casu in quo aliquis inuenit doctores contrarios, vnum fidelem & alium infidelem: nec sufficit ex proprio sensu, vel ex dictis eorum, vel ex vita discernere cui potius credendū sit. Dei enim misericordia ei non deerit, nisi in pulsando ad eam negligēs fuerit. Infideles verō negligentes valde sunt, & inuestigando per seipsos laborem veritatem, & inquirendo ab aliis & implorando diuinum auxilium, & in faciendo veritatem quam ipsi nouerūt. Qui verō negligit facere bonum quod nouit faciendum, non meretur accipere notitiam faciendi id quod nondum nouit. Qui verō talē intellectus quod iam accepit fideliter negotiatur, dignetur est vt talento eius addatur. Matth. 25. ¶ Si verum esset quod dicitur nunc qui sunt prædicti erroris, nihil esset vitium, vel vitium simpliciter. Credenti enim de virtute, q̄ esset vitium, vitiosum esse agere secundū virtutem. Et credenti de vitio q̄ esset virtus, virtuosum agere secundum vitium. Secundum hoc idem dicitur beret error erranti, quod veritas eam cognoscenti. ¶ Quædam

reilia ad
ostesum
creauit
damnan
multit
futuros
gitorem
Dei mis
clam qu
miserico
pris bene
ibus rec
calefacit
tribuit:
sunt Deo
hoc mer
reminat.
rum: No
sepulun
gustinus
melius v
si mali, n
nem, & n
posuit ti
ruam: a
placuerit
bonitate
rum. In a
perfecte
to plus a
gaudebu
bitur iust
clam cat
scilicet n
gorius:
palcitur:
tam no
ti, sua qu
bit scilic
pior, & in
magis in
vili

vilia ad destructionem dicti erroris, require supra in cap. vbi
 ostensum est, quod vnica sit fides vera. ¶ In hoc vero quod Deus
 creauit tantam multitudinem hominum, quam prouidebat esse
 damnandam, mirari debeo diuitias bonitatis Dei, quæ tantæ
 multitudini tot & tanta dedit bona, quæ tamen prouideret eos
 futuros ingratos. Mireris etiam peruersitatem hominū, qui lar
 gitorem omnium bonorū donis eius impugnant. Nec solum ad
 Dei misericordiā debes habere oculum, sed etiam ad Dei iusti
 tiam quæ nō minor est quàm eius misericordia, quæ illos quos
 misericordia creat, pascit, & regit, & seruat, ingratos de acce
 ptis beneficiis merito damnat. Quid mirum si iustitia peccato
 ribus redit, quod meruerunt? Nemo miratur de hoc quod ignis
 calefacit vel sol illuminat, vel Dei misericordia bonis beneficia
 tribuit: sic mirari non debes, si iustitia Dei eos qui rebelles
 sunt Deo, punit. Non miratur aliquis, si quod seminat aliquis,
 hoc merat: sic mirandū non est, si peccatores mala merant quæ
 remittunt. Eccl. 7. Noli facere mala, & nō te apprehendent. Et ite
 rum: Non semines mala in sulcis iniustitiæ, & non metes ea in
 sepulchrum. Galat. 6. Quæ seminauerit homo, hæc & metet. Au
 gustinus: Dicit aliquis: si Deus vellet, isti boni essent: sed
 melius voluit, vt quod uellent essent: si boni, non infructuose:
 si mali, non impune. Eccl. 15. Deus ab initio constituit homi
 nem, & reliquit illum in manu consilij sui. Et paulo post. Ap
 posuit tibi aquam & ignem, ad quod uolueris porrige manum
 tuam: ante hominem vita & mors, bonum & malum, quod
 placuerit ei, dabitur illi. Mirari etiam debes sapientiam &
 bonitatem Dei, qui pœnis malorum utitur ad bonum electo
 rum. Inæstimabile enim gaudium erit electis in futuro, cum
 perfectè agnoscent pulchritudinem diuinæ iustitiæ: quam tan
 to plus amabunt, quanto amplius agnoscent, & tanto amplius
 gaudebunt, quanto amplius agnoscent & amabunt. Psal. Lata
 bitur iustus cum uiderit vindictam. Item Misericordiā & iudi
 cium carabo tibi Domine. Duplex erit materia carus saluatis,
 scilicet misericordia electorum, & iudicium reproborum. Gre
 gorius: Omnipotēs Deus quia pius est, miserorū cruciatū non
 pascitur: quia autem iustus est, ab iniquorum ylrione in perpe
 tuum non sedatur. Sed iniqui omnes æterno supplicio deputa
 ti, sua quidem iniquitate puniuntur, & tamen ad aliquid arde
 ntis scilicet vt iusti omnes & in Deo videant gaudia quæ perci
 piunt, & in illis respiciant supplicia quæ euaserunt: quatenus tanto
 magis in æternum diuinæ gratiæ debitores se esse cognoscant,
 quanto

quanto in aeternum mala puniri conspiciunt quae eius adiutorio vicerunt.

De errore illorum, qui dicunt animas in mortali peccato decedentes non puniri aeternaliter. CAP. XXIII.

Sequitur de errore eorum, qui dicunt animas, quae in peccato mortali decedunt, non puniendas aeternaliter. Qui error valde periculosus est: funditus enim destruit sapientiam, & honestatem cordibus hominum, cum euacuet timorem Domini, qui est principium sapientiae. Prouer. 1. Et sine quo non est iustificatio. Eccl. 1. Timor Domini expellit peccatum: nam qui sine timore est, non poterit iustificari. Error iste dum impunitatem hominibus promittit, promittit ad peccandum in eis efficere. Impunitas enim est nutritrix transgressionum: ut ait Bernar. Huic errori occasionem dare potest illud Matt. 7. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. & illud Apo. 18. Quantum glorificauit se & in deliciis fuit: tantum date ei tormentum & luctum. Non esset, inquiunt, mensura poenae secundum mensuram culpa, si peccato momentaneo poena aeterna redderetur. Sed verba praedicta sic intelligenda sunt, ut sit comparatio in genere, ut qui multum peccauit, multum puniatur: & qui minus peccauit, minus, & qui amplius, amplius: non quod sit necesse poenam esse aequalem culpa secundum durationem, imo poena quantum ad durationem multo maior potest esse, quam culpa. Sicut multipliciter potest ostendi. Et primo per poenas ab humano iure positas, quae multo amplius durat: quae peccata, pro quibus inflata sunt, durauerint. Aug. 21. li. de ciuitate Dei: Octo genera poenarum in legibus esse scribit Tullius, damnum, vincula, verbera, talionem, ignominiam, exilium, mortem, seruitutem. Quod horum est quod in breue tempus pro cuiuslibet peccati celeritate coeetetur, ut tanta vindicetur morula, quanta deprehenditur perpetratum, nisi forte talio? Demum bellum acquirit perpetuam seruitutem. Praeterea cum perpetratio peccati vulneratio spiritualis sit, quid mirum si a vulneratione breuissimi temporis relinquatur vulnus multae durationis, aut etiam mors, a qua non est regressus ad vitam miraculosus? Item cum perpetratio peccati casus sit in profundum, quid mirum si casus iste breuissimo tempore fiat, & tamen qui sic cecidit in profundo multo tempore maneat? Item cum perpetratio peccati transgressio sit legis, non est mirum, si mutilatio quae perpetua est, naturaliter pro illa infligatur, cum etiam perpetratio peccati ligatio sit peccatis. secundum illud Prou. 5. Fumus peccatorum suorum quisque constringitur: non est mirum si illi qui ligatus est breui tempore diu ligatus maneat. Item cum peccator